

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Variis Generibus, Causis, Atque Exitu Persequutionvm,
Qvas pij hoc in mundo peregrinantes patiuntur**

Lens, Jean de

Lovanii, 1578

Quae causae gentilitatem ad persecuendos cruciandósque Dei cultores
impulerint. Cap. 13.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30324

Quodque mirum sit, Pelasgi, vt tradunt qui ista scripsere, cum ab Aegyptijs deorum nomina cultusque didicerint, Aegyptiorum deos ignorantes alios quam illi colunt; cunctarumque prorsus gentium, quas idolorum vesanus detinet cultus; aduersa secumque diffidens est de religione sententia, vt neque apud easdem eadem inueniatur. Et merito id quidem. Nam cum ab vnus ac veri Dei intelligentia delapsi sint, atque à vero patris verbo Saluatore omnium Christo defluerint, mentem iure habent in multa variaque distractam. Deorum autem multitudinem, scelerum sequuta est multitudo: & diuisi cultibus homines, affectibus quoque magis diuidi dissiparique coeperunt, vt possideret Christus aliquando, sicuti praedictum erat, haereditates dissipatas. Sic enim diremptum est omne foedus, dirempta societas iuris *Esaiæ 49o* humani; cum sibi quisque consulere, ius in viribus computare, nocere inuicem, fraudibus aggredi, dolis circumscribere, commoda sua aliorum incommodis adaugere; non cognatis, non liberis, non parentibus parcere; ad necem hominum pocula temperare, obsidere cum ferro vias, maria infestare; libidini autem, quo furor impulerit, frena laxare, nihil denique sanctum habere quod non nephanda cupiditas violaret. Nec suffecerat, inquit Sapiens, errasse eos circa Dei scientiam, sed & in magno viuentes inscientiae bello, tot & tam magna mala pacem appellant. Aut enim filios suos sacrificantes, aut obscura sacrificia facientes, aut insaniam plenas vigiliis habentes, neque vitam, neque nuptias mundas iam custodiunt; sed alius alium per inuidiam occidit, aut adulterans contristat: & omnia commista sunt, sanguis, homicidium, furtum & fictio, corruptio & infidelitas, turbatio & periurium, tumultus bonorum, Dei immemoratio, animarum inquinatio, natiuitatis immutatio, nuptiarum inconstantia, inordinatio mœchiae & impudicitiae. Infandorum enim idolorum cultura, omnis mali causa est, & initiu, & finis.

Quae causae Gentilitatem ad persequendos cruciandosque Dei cultores impulerint.

CAPVT XIII.

ITaque caeca gentilitas, variorum imbuta cultu deorum, atque multiplici ignorantia ceu caligine quadam inuoluta, lucem non sustinens verae pietatis atque doctrinae,

D ij

graui-

DE VARIIS PIORVM

Ephes. 4.

Apocal. 12.

Act. 19.

grauiterque ferens, venire deos in contemptum, ad populi Christiani deletionem armata est. Dignum hoc erat studium illis hominibus, quos describens Apostolus ait, ut non ambuletis sicut gentes ambulantes in vanitate sensus sui, tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati a vita Dei per ignorantiam quae est in illis, propter caecitatem cordis ipsorum, qui desperantes, semetipsos tradiderunt impudicitiae, in operationem immunditiae omnis, in auaritiam, propter studium videlicet percipiendae voluptatis insatiabile. Cruciabatur & diabolus vocatione gentium, & quotidiana potestatis suae destructione torquebatur; dolens ubique se deferi, & verum regem omnibus locis adorari. Hoc & Apocalypsis nobis aptissima quadam imagine visa est adumbrasse. Nam posteaquam vidit draco ille de effuso piorum sanguine rufus, quod ex caelo proiectus esset in terram, crucis videlicet virtute, sanctorum ex cordibus exturbatus, persequutus est mulierem, id est ecclesiam, ex Iudaeis primum congregatam; quae masculinum, Christum nempe Dominum, in cordibus hominum, assiduo praedicationis labore, pepererat: dataeque sunt huic mulieri alae aquilae magnae, quibus in deserta gentilitatis, paratumque sibi in electis locum subuolaret. Sed & tum misit serpens ex ore suo aduersus mulierem aquam tanquam flumen, ut eam trahi cogeret a flumine, violentiaque persecutionis, per Iudaeorum malevolentiam excitatae, in ipso statim ingressu gentilitatis obrueret. Sed adiuuit terra ipsa deserta mulierem, hanc in multis credendo suscipiens, & os suum aperuit, persecutionisque flumen, quod ex ore suo draco emiserat, dum credidit, absorbuit. Et iratus est draco in mulierem, quam illic iam tanquam immobili sede fixam esse conspexerat, abiitque nihilominus praelium facere cum reliquis de semine eius, quoscunque ipsa in gentilitate pepererat, qui custodiunt mandata Dei, & habent testimonium Iesu Christi; aptumque ad bellum hoc sibi locum delegit: stetit enim super arenam maris, id est, super infinitam carnalium multitudinem, quam sibi addictam, variisque cupiditatibus seruientem, in Christi cultores, assiduis instigationibus inflammaret. Horum de numero fuit ille Demetrius, qui argenteas Dianae aediculas faciebat: qua ex re & sibi ipse & artificibus alijs, non mediocrem afferebat quaestum: quos conuocans, & eos qui

e iuf-

eiufmodi erant opifices, hoc tanquam classico suæ vocis ad
 persequutionem mouendam, excitauit. Viri, scitis quia de
 hoc artificio acquisitio nobis est: & videtis & auditis, quia
 non solum Ephesi, sed in tota penè Asia, Paulus hic suadens
 auertit turbam multam, dicens: Quoniam non sunt dii qui
 manibus fiunt. Neque modò hæc nobis, inquit, periclitatur
 vtilitas, sed & magnæ Dianæ templum in nihilum reputa-
 bitur, & destrui incipiet maiestas eius, quam tota Asia &
 orbis colit. Hanc eius orationem quæ rerum confusio, quis
 furor gentilium, quæ turbatio piorum consequuta sit, Acta
 Apostolorum enarrant. Nimirum ille Demetrius ad arenam
 aceruos pertinebat, super quos pugnaturus draco constite-
 rat. Commodus erat ille diabolo miles, imò dux etiam mi-
 litum plurimorum, quem sibi obnoxium & auaritiæ vincu-
 lis, tanquam eatenarum ineluctabili nexu; & infidelitatis
 caligine, vt tetro carcere, retinebat. Eadem in arena hære-
 bant & illi, qui ob eiectum è puella spiritum Pythonem,
 quæstumque non mediocre interuersum quem ex diuina-
 tione colligebant, Paulum & Silam apprehensos, in forum
 ad principes magistratusque eiufmodi cum accusatione per-
 traxerunt. Hi homines conturbant ciuitatem nostram cum
 sint Iudæi, & annunciant morem, quæ non licet nobis susci-
 pere neque facere, cum simus Romani. Tum verò non causa
 discussa, non ordine iudiciario lata sententia est; sed aduer-
 sus infontes cõtinuò plebs furibunda cucurrit; & magistra-
 tus scissis tunicis eorum, virgis eos cædi iusserunt, affectosq;
 plagis multis, arctissimæ custodiæ mandauerunt. Ac ne de
 solis loqui videamur Apostolis, cur infiniti postea martyres
 effecti sunt, nisi quia vitia redarguerent, quorum amore ni-
 mium multi tenebatur? Nam & Iustinus philosophus, cum
 Romæ Crescentem Cynicum, qui multa aduersus Christia-
 nos blasphemabat, reprehenderet vt gulosum & mortis ti-
 midum, luxuriæque & libidinum sectatorem, ad extremum
 studio eius & insidiis accusatus, quod Christianus esset, san-
 guinem pro Christo fudit. Quæ autem & illis & posteriori-
 bus diu temporibus, singuli iudices ac præfecti gesserint;
 & quàm ferina rabie, quibusque de causis in pios ybique sæ-
 uierint, enarrare nemo sufficiat. Quis enim voluminum nu-
 merus capiet tam infinita, tam varia genera crudelitatis?
 De hisce Lactantius cum scribit: Accepta potestate, inquit,

*Ibidem.**Act. 16.**Euseb. lib. 4
hist. eccles.
cap. 16.**In fi. diui.
li. 5. cap. 11.*

D iij pro

DE VARIIS PIORVM

pro suis quisque moribus sauit; alij pro nimia tumiditate plus ausi sunt quam iubebantur, alij suo proprio aduersum iustos odio, quidam naturali mentis feritate, nonnulli ut placerent & hoc officio viam sibi ad altiora munirent, alij ad occidendum praecipites extiterunt. Sicut vnus in Phrygia, qui vniuersum populum cum ipso pariter conuenticulo concremauit. Sed hic quanto sauior, tanto clementior inuenitur. Illud verò pessimum genus est, cui clementiae species falsa blanditur, ille sauior, ille grauior est carnifex, qui neminem statuit occidere. Itaque dici non potest huiusmodi iudices quanta & quam graua tormentorum genera excogitauerint, vt ad effectum propositi sui peruenirent. Haec autem non tantum ideo faciunt, vt gloriari possint nullum se innocentum peremisse (nam & ipse audiui aliquos gloriantes, quia administratio sua in hac parte fuerit incruenta) sed inuidiae causa, ne aut ipsi vincantur, aut illi virtutis suae gloriam consequantur. Itaque in excogitandis poenarum generibus, nihil aliud quam victoriam excogitant. Sciunt enim certamen illud esse & pugnam. Vidi ego in Bythinia praesidem gaudio mirabiliter elatum, taquam Barbarorum gentem aliquam subegisset, quod vnus qui per biennium virtute resisterat, postremo cedere visus est. Contendunt igitur vt vincant, & exquisitos dolores corporibus inmittunt, & nihil aliud euitant, quam vt ne torti moriantur. Vnde & illud est apud Prudentium:

*Peristepha.
hymno 5. in
S. Vincentiū*

*His persecutor saucius
Pallet, rubescit, aestuat.
Insana torquens lumina
Spumasque frendens egerit.
Tum deinde cunctatus diu,
Decernit extrema omnium:
Igni, grabato & laminis
Exercetur questio.*

*Euseb. lib. 5.
eccles. hist.
cap. 3.*

Ex ipsa, inquit Eusebius, sanctorum patientia sauior eis contentionis rabies accendebatur, & velut pudore quodam fatigabantur, quod maior inesset cruciatis, quam cruciantibus virtus. Nec soli aut praefecti aut iudices, sed vulgus ipsum odio pietatis & veritatis incitatum, saepenumero in Christianos, vt humani generis hostes publicos, desauit. Quoties enim, ait Tertullianus, suo iure nos inimicum vulgus inuadit,

*Apologetici
cap. 37.*

inuadit, lapidibus & incendijs, ipsis Bacchanalium furijs? Nec mortuis parcunt Christianis, qui illos de requie sepul-
turæ, de asylo quodam mortis, iam alios, iam nec totos, auellant, dissecant, distrabant. Impudentes quoque ho-
mines & calunniosi dum rapere aliena desiderarent, occa-
sione imperialium præceptorum, more prædonum interdiu
noctuque grassabantur, & dirpiebant, publicisque latroci-
nijs iugulabant innocentes. At mirum non est crudelia fe-
cisse viros, dum suis affectibus seruiunt, quando ad inaudi-
tum de sancto præceptore supplicium, & pueros disciplinæ
odium animauit. Cassianus enim martyr, studijs aliquando
præfectus puerilibus, cum extractus è medio gregis, sacri-
ficare reculasset, ob eamq; rem discipulis suis donatus esset,
vt ab ijs quos pie castigauerat, stylis perfossus necaretur.

*Quantum quisque odij tacita conceperat ira,
Effudit ardens felle tandem libero.
Conijciunt alij lapides, inque ora tabellas
Frangunt, relisa fronte lignum disilit.
Buxa crepant cerata genis impacta cruentis,
Ruberque ictu curua tumens pagina.
Inde alij stimulos & acumina ferrea vibrant,
Qua parte aratis cera sulcis scribitur:
Et qua seffi apices abolantur, & a quoris hirti
Rursus nitescens innouatur area.
Hinc foditur Christi confessor, & inde secatur,
Pars viscus intrat molle, pars scindit cutem.
Omnia membra manus pariter fixere ducentæ,
Totidemque guttæ vulnerum stillant simul.
Maior tortor erat qui summa pupugerat infans,
Quàm qui profunda perforarat viscera.*

Quæ igitur quantaque ex istiusmodi causis ad innocen-
tiam & patientiam sanctorum expugnandam atque infrin-
gendam, excogitata fuerint supplicia: quàm acerbos crucia-
tus, quàm tetros carceres, quàm amaras ludificationes, quàm
asperas verborum contumelias, quàm graues famis, pædo-
ris exilijque molestias perpassi pro Christo sint inuictissimi
Dei serui, sola plenissimè extremi iudicij dies illustrabit, ad
mundi summam confusionem, damnationemque im-
piorum.

D iij

Omnia

*Lib. 4. eccle.
hist. cap. 26.*

*Prud. hym-
no 9. in B.
Cassianum.*